

Lucie Benešová: Alkohol jako společenský fenomén mezi českými a finskými studenty a jako jedna z kontroverzních sociologických normativních otázek vůbec

Bakalářská práce

Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy v Praze

Posudek vedoucího práce

Lucie Benešová se na zpracování této práce připravovala dlouho. Dlouhá doba přípravy pro zpracování nějakého textu pro ni byla příznačná při celém studiu na FHS. Vždycky šlo nejprve o tápání o čem psát, pak o rozhodnutí s ne příliš zřetelnými obrysy, následně o vylekání se z toho, co všechno dané téma může obsahovat a snaha vypořádat se pokud možno se všemi souvislostmi a východisky co nejdříve a se snahou porozumět jim po svém... až na vlastní zpracování zbylo velmi málo času. A ještě jeden rys byl pro Lucii při zpracování textů příznačný: velký respekt k „vědeckým“ tématům (zřejmě motivovaný nejistotou a podceňováním sebe sama?) ji vedl k jakési vznešenosti jazyka, ale zároveň k přehlížení takových „maličků“, jako jsou například dodržení koncovek ve vztahu k rodu a pádu, gramatika, nebo vůbec dořečení a formalizace označení textů či jeho částí...

Tyto skutečnosti se zřetelně promítly i v předkládané bakalářské práci.

Přistoupila k nim ještě jedna okolnost. Totiž to, že Lucie Benešová dopisovala svou práci v době, kdy jsem neměl absolutně čas na to, abych se věnoval krok za krokem diskusi nad jednotlivými částmi jejího rodícího se textu. Kdyby to bylo jinak, vedl bych ji především k redukci vstupních, spíše teoretických částí a k prohloubení a hlubší interpretaci částí empirických. Takhle jsem vlastně byl překvapen, když po velmi široce založených teoretických východiskách věnovala autorka tak málo prostoru empirickým zjištěním a především nechala ona teoretická východiska zcela mimo empirická zjištění (a naopak). V okamžiku, kdy jsem čekal, že práce bude vrcholit spojením některých (jistěže ne všech!) konceptů či otázek z teorie s empirickými zjištěními, byl konec textu.

To je samozřejmě velmi vážný nedostatek.

Těch je ale v práci víc. Samotný fakt širší záběru v naznačování teoretických východisek, jejichž prostřednictvím lze na normy nahlížet, byl skoro sebevražedný. Autorka se sice dotkla mnoha souvislostí, ale právě proto, že „jen dotkla“ riskovala chyby. Nutně k nim muselo dojít. Nebudu je uvádět, jen jako příklad – několik vybraných otázek na autorku:

-neměl by být zřetelný vztah mezi druhy norem a druhy jejich porušování a tedy i mezi druhy norem a druhy deviací?

-když na jednom místě píšete o druzích funkcí (str.14) a jinde o druzích funkcí (str. 17), proč není toto strukturování shodné? Jaké jsou pro to důvody?

-je možné vymezení drogy jako možného zdroje závislosti? (str.30)

Mnoho nedostatků je spojeno s nedořečeními jazykovými či chybami. Zase příklady a otázky:

- jaký je rozdíl mezi obcí a opcí? (str. 21)

- a mezi hlazením a blazením? (str. 32)

Škoda chyb i hrubých (po dvou např. na str. 17, 37 atd.)

V textu jsou i nepřesnosti, které matou čtenáře. Obecně je nutné, aby každá tabulka měla nejen číslo, ale i název. Pak se nemůže stát, aby čtenář tápal co přináší tabulka č. 12 a co tabulka č. 13: co z toho platí pro FHS, co pro UTU?

Pojmové nesrovnalosti vedou k nedorozuměním ve výkladu – jaký je rozdíl mezi těžkým konzumentem alkoholu, hazardním konzumentem a těžkým a hazardním dohromady? Jak jsou pak srovnatelná data o alkoholismu ve Finsku a ČR? Totéž i pokud jde o podíly případů úmrtí..z čeho? A následkem čeho?

Na druhé straně chci ocenit, že se Lucie Benešová pustila do tohoto tématu. A právě tak ze široka. To, co je sebevražedné jí jednak stálo velké množství práce, ale hlavně ro zřejmě výrazně přispělo k její orientaci v důležité části sociologické problematiky. Je to, podle mého názoru znát především ze snahy převést řadu teoretických poznatků do běžného jazyka. Autorka prezentuje, že danému tématu porozuměla třeba tak, že systémový přístup funkcionalistů přirovná k ... puzzle. Oceňuji i samostatnost práce. Zvláště když, jak už jsem řekl, neměl konzultant na autorku v posledních týdnech její práce vůbec čas. (A ona pracovala jako obvykle, totiž s maximem úsilí v posledních týdnech, protože jí pro široký záběr tematiky na zpracování dat – které zpracovat umí – nezbyl čas a energie.) Oceňuji i to, že jsou v textu zakomponovány hypotézy. I když, aby je člověk hledal s lupou...Ale jsou tam. A jsou i testovány. Korektními postupy. Na druhé straně – k obsažnější interpretaci autorce nezbyl ani čas, ani síly. Oceňuji i zkušenost a práci, kterou autorka věnovala vlastnímu terénnímu sběru dat ve Finsku. Zkušenost k nezaplacení. Včetně učení se respektu k odlišné kultuře. Přes všechny námitky a nedostatky proto navrhuji přijmout práci Lucie Benešové k obhajobě a ocenit ji někde kolem 25 kreditů.

Libor Prudký
FHS UK
březen 2008